

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ BOLGÁR HÍREK 01 · 2015

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

**Да сте живи,
да сте здрави,
всяко зло
да ви забрави!**

Във фокуса на следващото столетие · Az új évszázad célkeresztjében · **С любов към българските празници**
A mi ünnepeink · **Бабинген – големият женски празник** · Bábanap – a nagy bolgár női ünnep

ПОЗДРАВ

KÖSZÖNTŐ

Скъпи приятели!

След броени дни 2014-та ще остане зад гърба ни – с всички хубави неща и с преодолените препятствия. Тя бе много наша година – наша с всички вас, защото стана факт Стратегията за българите в чужбина. Няма подобен документ в правния мир в България, който да е изготвен главно от българите зад граница. Благодаря ви, че бяхте основният автор и мотор за нейното създаване! Не беше лесно да я сътворим, вероятно няма да е съвсем гладко и осъществяването ѝ, но заедно направихме модерен и смислен документ.

Пожелавам новата 2015-та да е здрава и мирна! Да е годината на знаещите и успяващите българи. Да е по-спокойна за България, а значи и за вас, които я мислите от галече.

Желая ви буден дух, щастие и оптимизъм. *Занаете слуха и обичта си към българските неща*, които чрез вас стават достояние на света. Имаме нужда от общото ни самочувствие.

Светли Коледни празници и честита Нова година!

Маргарита Попова

Вицепрезидент на Република България

Kedves Barátaim!

Néhány nap múlva magunk mögött hagyjuk a 2014-es évet – minden szép részével és a leküzdött akadályokkal együtt. A mi évünk volt – a miénk, Önökkel együtt, mivel elkészült a külföldön élő bolgárokról vonatkozó stratégia. Nincs más ehhez fogható dokumentum Bulgária jogi világában, amelyet nagyrészt a határon túli bolgárok készítettek el. Köszönöm Önöknek, hogy fő szerzői és mozgatórugói voltak a megírásának. Nem volt könnyű összeállítanunk, valószínűleg nem lesz teljesen zökkenőmentes a megvalósítása sem, de együtt egy modern és átgondolt dokumentumot hoztunk létre.

Kívánom, hogy a 2015-ös év jó egészséget és békét hozzon! Legyen a tudással rendelkező és sikeres bolgárok éve! Legyen nyugodtabb Bulgária, és ezáltal Önök is, akik távolról aggódnak érte!

Sok energiát, boldogságot és optimizmust kívánok Önöknek. *Őrizzék meg figyelmüket és szeretetüket a Bulgária számára fontos dolgok iránt*, amelyek az Önök segítségével a világ más részeire is eljutnak! Szükségünk van a közös önérzetre.

Áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánok!

Margarita Popova

A Bolgár Köztársaság elnökhelyettese

ВЪВ ФОКУСА НА СЛЕДВАЩОТО СТОЛЕТИЕ

С новата година официално приключи стогодишният юбилей на Дружеството на българите в Унгария. Би могло да се каже, че навлизаме в ново столетие на Дружеството и на общността. За бъдещите планове и перспективи разговаряме с Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление, и Димитър Танев, председател на Дружеството на българите в Унгария.

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ
Виолет Доци

REPORTER
Dóczy Violetta

Български вест *Оставяме зад гърба си една богата на събития, много продуктивна година. Какви са целите на Българското републиканско самоуправление през 2015 година?*

Д-р Данчо Мусев Току-що отшумялата поредица от юбилейни събития е наш общ успех. Едно е обаче да участваш и съвсем различно е да обърнеш поглед назад. Всички знаем колко е трудно да спреш във водовъртежа на ежедневието и да обобщиш постигнатото. Точно затова посвещаваме настоящата година на равностметката и на обобщаването. В този смисъл голяма ще е ролята на документирането и архивирането. Планирали сме издаване на сборник с материалите от научната конференция през ноември и на каталог на творците от Българската галерия.

Наред с това през настоящата година ще проучим желанията и възможностите. Бяха поставени въпроси, на които можем да отговорим само заедно: има ли дружество и общност без църква и училище, например.

Проблем, протакан се от години, е нагласен над църковната ни общност и чака своето разрешение през тази година. Бивш наш свещенослужител, не желае да напусне двора на църквата и църковното жилище и така затруднява мира в колонията. Догодина църковната ни общност навършва 100 години. През тази година трябва да създадем подходящи условия за едно мирно честване на юбилея догодина.

Друг мащабен проект е обучението по български език. Ясно е, че ключът за оцеляване на нашата общност е езикът, подготовката на младите, на бъдещите кадри. В светлината на това трябва да се постави сериозен акцент

върху развитието на гетската градина и на училището. Отново трябва да се помисли и прецени има ли общността необходимост от повторно откриване на българско общообразователно училище. Трябва да достигнем до всяко местно българско семейство и да проучим тяхното мнение относно собственото им бъдеще и това на децата им. Биха ли пратили децата си в българско училище? Ако са съгласни, каква форма на обучение биха предпочели? Когато знаем отговора, трябва да вземем много сериозно решение от човешка и финансова гледна точка. Ако го осъществим, ще бъдем свидетели на историческия момент, в който нашето училище отново ще отвори врати.

Български вест *В началото сме на ново столетие. Дали в този забързан свят дружеството е в крак с предизвикателствата на епохата? Има ли основания за водещата му роля?*

Димитър Танев Разбира се, че има. Нашите баби и дядовци са създали духовни и материални ценности, живи и през XXI век. Миналото и тази база прегопределят стъпките ни – не да ликвидираме дружеството, а отново да преосмислим задачите, които ще гонят до ефективни действия. И макар дружеството да не е на „фронтовата линия“, то е сериозна опора, здрав и сигурен тил.

Български вест *В заключение, какво бихте добавили към изминалите сто години живот на общността?*

Димитър Танев През изминалите сто години преминахме през множество промени. Бяхме свидетели на войни, промени на политическата система, икономически кризи, превратности в моралната система. Дружеството съумя да оце-

лее при всякакви обстоятелства и да се приспособи в интерес на ефективното действие. Мисля, че с основание можем да се гордеем.

Д-р Данчо Мусев Тези сто години са не просто едно число, а цяла епоха. Навярно си струва да се замислим как ще гледат на нас след сто години. Като на огъналия се клон от първите сто години на процъфтяване, след които е настъпил упадък ... или като съзидатели, положили устоите за следващите сто години – със силно дружество, граждански организации, вестник, танцови състави, собствена детска градина, училище. Ще получим отговор на тези въпроси през следващите години.

AZ ÚJ ÉVSZÁZAD CÉLKERESZTJÉBEN

Az új év beköszöntével hivatalosan is lezártuk a Magyarországi Bolgárok Egyesületének centenáriumi évét. Mondhatni, egy új évszázadot köszönhetünk az egyesület, és ezáltal a közösség életében is. Ezt az új korszakot alapjaiban határozzák meg az Egyesület és a Bolgár Országos Önkormányzat célkitűzései. A jövőbeni tervekről és lehetőségekről Muszev Dancsot, a Bolgár Országos Önkormányzat elnökét és Tanev Dimitert, az MBE elnökét kérdeztük.

Bolgár Hírek Egy rendezvényekben gazdag, igen termékeny évet tudhatunk magunk mögött. Mik a Bolgár Országos Önkormányzat célkitűzései az idei évre nézve?

Dr. Muszev Dancso Közös siker volt az elmúlt év centenáriumi rendezvénysorozata. Egészen más megélni és más visszanézni azt. Mindannyian tapasztaljuk, hogy milyen nehéz a mindennapokban megállni és összegezni azt, hogy hol is tartunk. Éppen ezért az idei évet az értékelésnek és a visszatekintésnek szenteljük. Ennek fényében a dokumentációnak és az archiválásnak szánunk nagy szerepet. Tervben van a novemberi tudományos konferencia anyagának nyomtatott kiadása, valamint a bolgár galéria művészeiről egy katalógus megjelentetése.

Az idei év az igények és a lehetőségek felméréséről is szól. Olyan kérdések kerültek terítékre, amelyekre csak közösen tudunk választ adni, hogy létezik-e az Egyesület, a közösség egyház és iskola nélkül?

Több éve húzóódó probléma nehezedik az egyház-közösségünkre, amelyre idén megoldást kell találnunk. Templomunk volt papja nem hajlandó elhagyni a templomkertet és a hozzátartozó lakást, nehezítve ezzel a békés együttélést. Jövőre lesz 100 éves az egyház-közösségünk. Az idei évben kell megteremtenünk a feltételeket, hogy megfelelő körülmények között, békében tudjuk megünnepelni a jövő évi jubileumot.

Az idei év másik nagy volumenű projektje a

nyelvoktatás lesz. Az világos, hogy a közösségünk jövőbeni fennmaradásához a nyelv, a fiatalok, az utánpótlás kinevelése a kulcs. Ennek fényében komoly hangsúlyt kell fektetni az óvoda és az iskola fejlesztésére. Újra kell gondolni és fel kell mérni, hogy van-e közösségi igény a bolgár általános iskola újranyitására. El kell érni minden helyi bolgár családot, és ki kell kérni az álláspontjukat a saját, illetve a gyermekük jövőjével kapcsolatban. Szeretnék-e bolgár iskolába járatni a gyermeküket? Ha igen, milyen működési formát tartanának megfelelőnek? A válaszok tükrében kell döntést hoznunk, amelynek előreláthatóan nagyon komoly emberi és anyagi vonzata lesz. Ha ez megvalósul, történelmi pillanatnak lehetünk tanúi, amikor az iskolánk újra megnyitja kapuit.

Bolgár Hírek Most új korszak kezdődik. Ebben a felgyorsult világban mennyire tudja tartani a lépést az Egyesület a kor kihívásaival? Egyáltalán van még létjogosultsága?

Tanev Dimitér Természetesen van. A nagyszüleink olyan szellemi és fizikai értékeket hoztak létre, amelyek még a 21. században is életképesek. A múlt és ezek az alapok arra predesztinálnak minket, hogy ne megszüntessük az Egyesületet, hanem újrafogalmazzuk a feladatokat, amelyek mentén hatékonyan tudunk működni. Habár az Egyesület nincs a „frontvonalon”, „háterszágként” mégis erős támogatást nyújt.

Bolgár Hírek Zárszóként mit fűznének hozzá az elmúlt 100 évhez a közösség szempontjából?

Tanev Dimitér Az elmúlt 100 évben rengeteg változás ért minket. Tanúi lehettünk háborúknak, rendszerváltozásnak, gazdasági válságoknak, morális rendszerek viszontagságainak. Az egyesület minden körülmény között fent tudott maradni, és képes volt az alkalmazkodásra a hatékony működés érdekében. Azt gondolom, erre méltán lehetünk büszkéek.

Dr. Muszev Dancso Ez a 100 év nem csak egy szám, hanem egy korszak is. Talán érdemes azon is elgondolkozni, hogy 100 év múlva, hogyan fognak ránk visszatekinteni. Mint az első virágzó 100 év lemenő ágára, amely után megkezdődött a hanyatlás ... vagy, mint a következő 100 év alapjainak megteremtőire, akik erős egyesülettel, civil mozgalmakkal, újsággal, táncsoportokkal, saját óvodával, iskolával alapozták meg a jövőt. Ezekre a kérdésekre fogunk választ kapni az elkövetkező 1-2 évben.

Д-р Данчо Мусев
прегсегател
на БРС

Dr. Muszev Dancso
a БОО elnöke

Димитър Танев
прегсегател
на ДБУ

Tanev Dimitér
az MBE elnöke

БАБИНДЕН – ГОЛЕМИЯТ ЖЕНСКИ ПРАЗНИК

»Както се плъзга сапуна, тъй да се раждат децата.«

АВТОР
Габриела
Хаджукостова

SZERZŐ
Hadzsikosztova
Gabriella

В тайнството на този празник ме въведе Виолета Фратер. Макар родена и израстнала в България и вече родила детето си, аз не бях чувала за него. С този празник се срещнах тук, в Унгария. Както и тук, в Унгария, се научих да играя хоро...

Не само аз, но и цялата ни общност гължи на Вили този празник, който се превърна в може би най-очаквания ни и задушевен празник. Празникът на началото...

Първият бабинден, на който присъствах, беше много трогателен. Самата Виолета беше развълнувана, защото, както сподели, след гълго чакане бе станала майка. Беше родила своята

Софи. Организираше празника и като млада майка, и като акушерка.

Тогава за обредността на Бабинден ни разказа Лили Пенева-Винце. А аз се помъчих да си представя как точно се е разигравало всичко навремето, как е изглеждало. И тогава реших да се поровя в архива на Института по фолклор, по етнографски сборници и преписки, да интервюирам жени на фолклорния събор в Копривщица. Забелязах, че самият обред носи в себе си много театрални елементи. И като човек, занимаващ се с театър, реших да реконструирам обичая и да му придам сценична форма. За да можем да видим наглед какво се случва през този ген.

С течение на годините поех шефетата от Вили и станах една от организаторите на празника, а тя една от празнуваните...

А преминал през няколко етапа, в един от които беше предвидено участие и на самата Софи, ритуалът доби сегашната си форма и се превърна в част от тукашната ни традиция.

В истински стопанки на празника се превърнаха Моника Тютюнкова и Теодора Иванова. Двете много грижливо подготвят всичко от рано. Събират ганните за родените през годината бебета. Подготвят гаровете. Подбират с огромен мерак и внимание наградите за победителите в кулинарния конкурс.

Празникът и тази година започна с обредно измиване на ръцете на бабата-акушерка над гръбника, украсен с китка здравец, завързана с червен конец за здраве. Винаги подавам на бабата сапуна, поливам ѝ вода да се измие. Тя изпуска сапуна три пъти с думите „*както се плъзга сапуна, тъй да се раждат децата*“. След поливането гаряваме бабата с калъп сапун, с пешкир и чорапи, които премятам на гясното ѝ рамо. Целувам ѝ ръка. След това тя помазва бебетата с мед и масло, за да са здрави, силни и дълголетни и да им върви по мед и масло. Слага на главите на новородените червено конче. На момичетата – да са им дълги и гъсти плитките, на момчетата – да не станат късета. А общността ни ги гарява с кат нови грешки, сребърно кръстче – да пазят всяка тяхна стъпка, и с играчка. Тази година подаръците за бебетата предостави Столичното българско самоуправление.

Често бабата, закичена около врата с наниз от червени люти чушки (символизиращи мъжкото оплодително начало), кади под полите на жените с керемиди, за да раждат повече деца. Имаше години, в които млади момичета, присъствали на празника, ни доклаждаха, че кагенето наистина е било резултатно. Оттогава се отнасяме към тази част на ритуала по-деликатно...

С пешкир и сапун гаряваме и Виолета Фраатер. А майките на новородените получават букет цветя. Тази година бебетата и техните майки бяха поздравени с прекрасното професионално изпълнение на Нели Шаш от Дебрецен. Един букет от автентични народни песни.

По традиция булките и невестите се събират на празнично угощение в дома на бабата-акушерка. Всяка жена носи прясна позача, баница, варена или печена кокошка и бъклица с ракия или вино. Целува ръка на бабата и ѝ подава подноса с храната. Подрежда се дълга и богата трапеза, около която сядат всички присъстващи. *Започва весело и буйно пиришествие, придружено с песни, танци и понякога с твърде пиперливи и разюздани закачки и сценки.*

Тази част в нашия празник е заменена от празнич-

ната трапеза с ястията на жените, участници в кулинарния конкурс. Всяка година се възхищавам на умението на нашите жени и мисля, че всички очакваме с нетърпение момента, когато можем да опитаме по залче от примамливо изглеждащите ястия. Да си припомним вкусове и ухания от детството.

Кулминационен момент в обредността представлява обредното изкъпване на бабата-акушерка в реката или на чешмата. Изнасят бабата навън и я качват в гдуколка или на шейна. Понякога слагат бабата в голям плетен кош. Шумната гружина отвежда бабата на реката и там обръщат гдуколката или коша, в който носят старицата. Изкъпват я във водата. Но ние само загатваме за тази част от обичая и я спестяваме на нашата баба – Естер Новаков. А тържеството винаги е придружено с песни, танци и понякога с остроумни закачки и врява от страна на „Зорница“. Глъч и врява без които този празник, не е празник.

Важен момент от обичая

Egy fontos pillanat a szokásból

НАГРАДЕНИ УЧАСТНИЦИ В КУЛИНАРНИЯ КОНКУРС 2015 Г.

ПРЕДЯСТИЕ

1. Керанка Костадинова – *Разядка къпоолу с печени червени чушки и люти чушки*
2. Тания Ронаи – *Пънчета*
3. Естер Новаков – *Торта със спанак и сирене*

ОСНОВНО ЯСТИЕ

1. Естер Новаков – *Пълнени печени чушки*
2. Керанка Костадинова – *Кюфтета, сърми и пилешко със зеле*
3. Андреа Генат – *Пълнени гъби*

ДЕСЕРТ

1. Марина Тютюнкова – *Македонска торта*
2. Каталин Тодорановне Кишхази – *Сладко с мед и крем*
3. Естер Новаков – *Фанта торта с желе липа, акация и люляк*

ТРАДИЦИОННО БЪЛГАРСКО ЯСТИЕ

1. Николинка Нацкина – *Мусака с кисело зеле*
2. Светла Къосева – *Тиквеник*
3. Керанка Костадинова – *Баница със сирене*

BÁBANAP – A NAGY BOLGÁR NŐI ÜNNEP

» Úgy szülessenek a gyerekek, ahogy a szappan csúszik! «

Az ünnep titkába Fráter Violetta avatott be. Azelőtt - bár Bulgáriában születtem, nőttem fel, és már a gyermekemet is megszülttem - még csak nem is hallottam a Bábanapról. Ezzel az ünnepel itt, Magyarországon találkoztam. Ahogy horo-t táncolni is itt, Magyarországon tanultam meg...

Nem csak én, hanem az egész közösségünk Vilinek köszönheti ezt az ünnepet, amely talán a bolgár közösség leginkább várt és legmeghittebb ünnepei közé tartozik. Az első Bábanap, amelyen részt vettem, nagyon meghatározó volt. Maga Violetta is nagyon izgatott volt, hiszen, elmondása szerint, nagyon hosszú várakozás után végre anyai örömei elé nézett. Meg-

született leánya, Szofi. Az ünnepet fiatal anyaként és szülésznőként is szervezte. Az ünnep szertartásairól akkor Vinczéné Peneva Lili mesélt. Én pedig megpróbáltam elképzelni, annak idején hogyan is játszódhatott le minden, hogy nézhetett ki az ünnepség. És akkor határoztam el, hogy kutakodni fogok a Folklór Intézet archívumában, néprajzi kötetekben és leírásokban, interjúkat fogok készíteni asszonyokkal a koprivsticai folklórtalálkozón. Észrevettem, hogy a szertartás számos teátrális elemet tartalmaz. És *színházzal foglalkozó emberként szerettem volna rekonstruálni és színpadi formában bemutatni a szokást, hogy ténylegesen láthatóvá váljanak a történések.*

Az évek múlásával átvettem a stafétabotot Vilitől, és az ünnep egyik szervezője lettem, ő pedig az egyik ünneplő. A szertartás pedig több szakaszon is keresztülment (amelyek közül az egyikben Szofi is részt vett), hogy elérje mai formáját, és a helyi hagyomány részévé váljon. Az ünnep tényleges házigazdái Tyutyunkova Mónika és Ivanova Teodóra lettek. Mindketten már idejekorán elkezdik az előkészülete-

ket. Összegyűjtik az adatokat az adott évben született kisbabákról, előkészítik az ajándékokat. Nagy lelkesedéssel és körültekintéssel kiválogatják a díjakat a főzőverseny nyerteseinek.

Az ünnep ebben az évben is a bábaasszony rituális kézmosásával kezdődik a farönk felett, amelyet piros cérnával átkötött virágcsokor díszít, ami egészséget hoz. Minden alkalommal szappant adunk a bábának, vizet locsolunk neki, hogy megmosakodjon. Ő háromszor kicsúsztatja a kezéből a szappant, és ezt mondja: „Úgy szülessenek a gyerekek, ahogy a szappan csúszik”.

A locsolás után megajándékozzuk a bábát szappannal, törölközővel és harisnyával, amelyeket átvetünk a jobb vállán. Kezet csókolunk neki. Ezután ő megkeni a babákat mézzel és vajjal, hogy egészségesek, erősek, és mindenben szerencsések legyenek. Az újszülöttek fejére piros cérnát tesz, hogy a leányoknak hosszú és sűrű legyen a haja, a fiúknak pedig legyen szakálla és bajusza.

A közösség új ruhákat, ezüst keresztet (hogy minden lépésüket óvja) és egy játékot ajándékozik a kicsiknek.

Idén a kisbabákat a Fővárosi Bolgár Önkormányzat ajándékozta meg.

A bába gyakran visel a nyakában csípős piros paprikából készült füzért (amely a férfi termékenységet jelképezi), cserépre tett tömjénnel megfüstöli a nők szoknyáját, hogy több gyereket szüljenek. Volt olyan év, hogy az ünnepen jelenlévő fiatalasszonyok elmondták, a füstölés tényleg hatásos volt. Azóta kissé tapintatosabban viszonyulunk a szokás eme részéhez... Törölközővel és szappannal Fráter Violetát is megajándékozzuk, az újszülöttek édesanyái pedig virágcsokrot kapnak. Idén a babákat és az édesanyákat Sass Nelli köszöntötte egy csodálatosan előadott bolgár népdalcsokkal.

A hagyomány szerint a fiatalasszonyok ünnepi lakomán gyűlnek össze a bába házában. Minden asszony hoz neki friss cipót, banicát, főtt vagy sült tyúkot és egy kulacs bort vagy pálinkát. Kezet csókol a bábának, majd átadja neki az étellel megrakott tálcát. Gazdag és hosszú asztalt terítenek, amelyet a jelenlévők ülnek körül. *Vidám és vad lakoma kezdődik, amelyet énekek, táncok és gyakran igen buja, csípős tréfák és jelenetek kísérnek.*

Ezt a részt a mi ünnepünkben a főzőverseny résztvevői által készített ételekkel megterített asztal helyettesíti. Minden évben megcsodálom asszonyaink szakértelmét, és szerintem mindnyájan türelmetlenül várjuk a pillanatot, amikor megkóstolhatjuk az ínycsiklandó ételeket. Hogy felelevenítsük a gyermekkorunk illatait és ízeit.

A szertartás tetőpontja a bába rituális fürdetése a folyónál vagy a csapnál. Kiviszik a bábát, és taligára vagy szánra rakják, néha pedig fonott kosárba. A zajos csapat elviszi a bábát a folyóhoz, ahol kiborítják a vízbe a taligát vagy kosarat, amiben a bábát viszik. Megfürdetik a vízben. Mi azonban csak utalunk a szertartás ezen részére és megspóroljuk ezt a bábánknak, Novakov Eszternek. Az ünnepséget mindig éneklés, táncok, néha csípős tréfák és zshivaj kíséri a Zornica részéről. *Zaj és láрма*, amelyek nélkül ez az ünnep nem is ünnep.

A 2014-BEN SZÜLETETT GYERMEKEK LISTÁJA

Alekszjev Dávid, Bánszky Szimóna, Bruckner Levente, Dömök Laura, Gulyás Luca Emma, Kőváry Dante, Kőváry Ruben, Kucarova Liliana, Németh Áron, Rádi-Popov Axel, Rétai Patrik, Szalai Martin Bálint, Sziderov Lilien Rebeka, Tóth Nóra, Varga Bernárd, Vászín Jázmina, Yildiz Miran

НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА

На 3 януари 2015 година Българският културен дом отвори врати за традиционната коледно-новогодишна вечеринка.

АВТОР
Габриела
Хагжукостова

SZERZŐ
Hadsikosztova
Gabriella

В началото на вечерта Дуо Дарида (Жофия Копас и Дьонгвер Стефанова Янкова) изпълни автентични коледни песни в съпровод на тамбура.

Момчетата от танцов състав „Янтра“ взривиха салона с автентичния танц „Коледари“. А малките сурвакарчета – близнаците Симеон и Александър Атанасови, заедно с Кристиан Мусев сурвакаха първо стопанина на къщата – Димитър Танев. Тази година сурвакниците

им бяха ръчно изработени от текстилната дизайнерка Боряна Маевска специално за тържеството. Въпреки това някои от тях предпочетоха да сурвакат гостите със своите сурвакници, които бяха изработили в къщи с матко. По стар български обичай сурваканите ги дариха с паричка. А някои от тях и с повече... Извън сценария шеговито към тях се присъедини и Никола Кушев и като опитен сурвакар пожела на всички присъстващи кренко здраве и успехи

през новата година.

За доброто настроение на вечерта се грижеха гостите ни от Русе – Формация Сексагинта Приста. Певиците Даниела Кирилова и Теменушка Черникова и музикантът Владимир Минчев изнесоха богата, многожанрова програма. Стари градски песни, български песни от златния фонд, световни шлагери, народни песни, танга, хороводни мелодии. Удоволствие беше да гледаме виещите се хора в празнично украсената зала и щастливите лица на танцуващите. Гледайки ги си спомних една мисъл на Ванга „Хорото е магичен ритуал – символ на единството, на кръга. Онази енергия, която изпитваме, докато играем хоро, е несравнима с друг танц.“

Изненадани и възхитени наблюдавахме и няколкото двойки умеещи да танцуват танго! Богатата томбола с интересни и забавни подаръци предизвика много усмивки, закачки и весели пламъчета в очите.

ÚJÉVI BÁL

2015. január 3-án a Bolgár Kultúrház megnyitotta kapuit a hagyományos karácsonyi-újévi estély résztvevői előtt.

Az est kezdetén a Darida Duó (Kopasz Zsófia és Sztéfanova Jankova Gyöngyvér) autentikus karácsonyi dalokat adott elő tambura kísérettel.

A Jantra Együttes fiútagjai a Koledari autentikus tánccal röpitették levegőbe a szalont. A kis szurvakárok, az ikrek - Szimeon és Alexander Atanaszov - Muszev Krisztiánnal együtt először a házigazdát, Tanev Dimitart veregették meg. Ebben az évben a szurvaknicákat Maevszka Borjana textilművész készítette, direkt az ünnepségre. Ennek ellenére többen is inkább azokat használták a vendégek hátának megveregetésére, amit otthon, édesapjukkal készítettek. Régi bolgár szokás szerint azok, akiket megveregettek, egy aprópénzt adtak a gyerekeknek. Valaki pedig többet is... A műsoron kívül hozzájuk csatlakozott Kusev Nikola is, és tapasztalt szurvakarként minden jelenlévőnek jó egészséget és sikereket kívánt az új évben. Az est jó hangulatáról a ruszei vendégek is gondoskodtak – a Sexaginta Prista formáció. Daniela Kirilova és Temenuzska Csernikova énekesnők, valamint Vladimir Mincsev zenész gazdag, sok műfajt átfogó műsort adott elő. Régi városi énekek, népszerű bolgár és világslágerek,

népdalok, néptáncok. Élvezet volt nézni a kanyargó körtáncot az ünnepélyesen feldíszített nagyteremben, a táncolók boldog arcát. Miközben néztem őket, eszembe jutott Vanga egy gondolata: „*A horo egy mágikus rítus – az egység, a kör jelképe. Az az energia, amelyet érzünk, mialatt horo-t járunk, nem hasonlítható más táncokhoz.*”

Meglepődve és elragadtatva figyeltünk néhány tangót táncoló párt is. Az érdekes és szórakoztató ajándékokkal gazdagított tombola sok mosolyt, tréfát és vidám pillantásokat csalt a résztvevők arcára.

ТРАДИЦИОННО КОЛЕДНО ТЪРЖЕСТВО НА БЪЛГАРСКИТЕ ПЕНСИОНЕРИ

» Коледа е да направиш нещо малко по-специално за някого. «

ЧАРЛЗ ШУЛЦ – АМЕРИКАНСКИ КАРИКАТУРИСТ

АВТОР
Вуолет Доци

SZERZŐ
Dóczi Violetta

Вече се превърна в традиция Дружество-то на българите в Унгария да организира коледно тържество за най-възрастните членове на българската общност. Тази година на 17 декември в салона на Българския културен дом се събраха над 100 поканени.

Тържеството, организирано за първи път преди три години по предложение на Владимир Калицов, вече се е превърнало в част от традиционния ни календар. Идеята на организаторите е да събере по-възрастните членове на нашата общност по случай Коледа, предоставяйки им възможността да празнуват в по-задушевна обстановка. Да прекарат няколко часа заедно, да могат да поприказват на спокойствие, да споделят възлнения и радости, хубаво и лошо...

Наред с празничния обяд тази година гостите се насладиха на прекрасното изпълнение на Дуо Дарига: Жофия Копас и Дьонгвер Стефанова Янкова. Двете млади изпълнителки им поднесоха букет от български народни песни в съпровод на тамбура.

А фолклорна група „Зорница“ ги изненада с автентични коледни песни.

В залата настъпи истинско оживление, предизвикано от старите кадри от живота на дружеството, заснети на филмови ленти през 1974 и 1975 година. Тоест преди 40 години. Заснети навремето лично от Дьорг Добрев, те бяха дигитализирани специално

за тържеството и присъстващите ги гледаха за първи път. В бързоменящата се кадри много от гостите с възлнение разпознаха себе си като деца, спомниха си за близките си, върнаха се за миг в миналото.

Накрая всеки получи скромнен подарък от името на Дружество-то на българите в Унгария. Стенен календар за 2015 година и бутилка червено вино, което да го сгрява в студентите зимни вечери. Бутилка с логото на юбилея на 100-годишното дружество и с благопожелания по случай настъпващите празници.

BOLGÁR NYUGDÍJASOK HAGYOMÁNYOS KARÁCSONYI ÜNNEPSÉGE

» A Karácsony az, amikor egy kicsivel többet teszünk a másikért. « (Charles Schulz, amerikai karikatúrista)

Mára már hagyománnyá vált a Magyarországi Bolgárok Egyesülete által, a bolgár közösség legidősebb tagjainak szervezett karácsonyi ünnepség. Ebben az évben december 17-én a Bolgár Kultúrház szalonjában több mint 100 meghívott gyűlt össze. Az ünnepség, amit öt évvel ezelőtt Kalicov Vladimir kezdeményezésére rendeztek először, már része a hagyományos ünnepi naptárnak. A szervezők elgondolása, összehozni a közösség idősebb tagjait Karácsony alkalmából, és lehetőséget adni nekik az ünneplésre meghittebb környezetben. Hogy eltölthessenek együtt néhány órát, hogy tudjanak nyugodtan beszélgetni, hogy megoszthassák élményeiket és örömeiket, a jót és a rosszat...

Az ünnepi ebéd mellett ebben az évben a vendégek a Darida Duó – Kopasz Zsófia és Sztafanova Jankova Gyöngyvér – kiváló előadását élvezhették. A két fiatal előadó egy csokornyí, tambura kísérettel előadott bolgár népdallal kedveskedett a jelenlévőknek. A Zornica együttes pedig autentikus karácsonyi népdalokkal lepte meg a közönséget. A teremben nagy lelkesedést váltott ki az egyesület életét bemutató régi felvételek bemutatása, amelyeket 1974–75-ben, vagyis 40 évvel ezelőtt vettek fel. A felvételeket Dobreff György készítette, speciálisan az ünnepségre lettek bedigitalizálva, a jelenlévők pedig először láthatták őket. A gyorsan váltakozó képeken sok vendég gyermekként látta viszont magát, visszaemlékezhetett szeretteire, egy pillanatra visszatért a múltba.

Végül mindenki szerény ajándékot kapott a Magyarországi Bolgárok Egyesületétől – falinaptárat és egy üveg vörösbort, hogy felmelegítse őket a hideg téli estéken. Egy üveget a 100 éves Egyesület emblémájával, és jókívánságokkal a közelgő ünnepekre.

С ЛЮБОВ КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ ПРАЗНИЦИ

През 2014–2016 г. Българското училище за роден език ще вземе участие в проекта »Традиционни пролетни празници и обичаи в Европа«, който се осъществява заедно с българските училища в Прага, Париж и Дъблин в рамките на Европейската програма »Еразъм плюс«. Ученици и учители ще проучат българските пролетни празници и ще вземат участие в общи програми със своите съученици от другите европейски градове. Това е един добър опит за работа в екип по дългосрочен проект, който вече мобилизира силите и енергията на деца и учители.

През тази и следващата учебна година училището ни работи по проект на Програма „Еразъм“ на Европейския съюз заедно с българските училища в Париж, Прага и Дъблин. Темата е „Традиционни пролетни празници и обичаи в Европа“.

Пролетните празници са всички празници, свързани с Великден – от началото на февруари до края на април и началото на май. Те започват със Сирни заговезни и карнавалните дни, които в България са свързани с кукерските изгри, преминават през Тодоровден (Конски Великден), Лазаровден (с прекрасния обичай на лазаруването), Цветница и самия великденски празник. Заедно с децата от другите три училища ще проучим тези обичаи – по начин, който е най-интересен и запомнящ се. Ще рисуваме и ще участваме в конкурси за детска рисунка в Париж, ще пеем и играем и ще участваме в концерт, посветен на светите братя Кирил и Методий в Микулчице (където е погребан св. Методий) и Прага; ще научим за интересните обичаи, свързани със св. Патрик в Ирландия, а може би ще имаме и възможността да се поклоним на гроба на св. Константин Кирил в Рим. *Искаме възможно най-много от децата да се срещнат и запознаят със свои другарчета – с българите от други страни, да завържат познанства (лични и виртуални) с много деца на своята възраст.*

За тази цел децата участват активно в подготовката и осъществяването на проекта, а

оценката за дейността им е комплексна – от редовната работа в учебните часове, напредването в овладяването на българския език и култура, до участието в програмите и в конкурсите. Най-добрите, най-активните ще бъдат тези, които ще създадат образа на нашето училище в голямото семейство на българските училища в чужбина – но нашите ученици неведнъж са го правили.

АВТОР

Светла Къосева
gupekmoP

SZERZŐ

Kjoszeva Svetla
igazgató

КОНКУРС БАБА МАРТА

Първият конкурс, в който ще участваме, е конкурсът „Баба Марта“, който вече от години се организира от Българското училище „Св. св. Кирил и Методий“ в Париж и Фондация „Българският език – език европейски“. За целта децата трябва да дадат простор на фантазията си и да нарисуват всичко, което може да се свърже с този гревен български обичай – очакването на пролетта, благословиите за здраве и благополучие, новото начало в живота на хората, а защо не – любовта и надеждите на всеки човек.

(Обявата за конкурса се публикува отделно).

Нека си пожелаем успех, много фантазия и радост в работата, които да не ни оставят никога, не само през 2015 г. – никога в живота.

Асоциация "Български език - език европейски"
училище "Кирил и Методий" в Париж

ВТИ

организируют

международен конкурс за детска рисунка "Баба Марта" 2015

Председател на журито: маестро Никола Манев

Langue bulgare

Langue d'Europe

Формат - свободен, максимум 50 x 60 см.

Техниката - свободна: акварел, флумастер, молив, колаж или др.

Краен срок на изпращане на рисунките - 3 март 2015 г.

Конкурсът ще приключи с изложба на рисунките в Париж.

Резултатите ще бъдат обявени официално в събота 21 март 2015 г.

Информация и пълният правилник: www.languebulgare.fr

Erasmus+

A MI ÜNNEPEINK

» **Hagyományos tavaszi ünnepek és szokások Európában** « címen fut az a nemzetközi tanulmányi projekt, amelyben a prágai, a párizsi és a dublini bolgár iskolával együtt a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola is részt vesz. A projekt 2014 és 2016 között valósul meg az Erasmus Plus program keretein belül. A projekt során a diákok a tanáraikkal közösen tanulmányozzák a bolgár tavaszi ünnepeket, továbbá közös programokon vesznek részt a másik három iskolával. Ez jó lehetőség a hosszú távú csapatmunkában való tapasztalatszerzésre, amely már most mozgósítja a gyerekeket és a tanárokat.

Az idei és a jövő tanévben iskolánk az Európai Unió Erasmus programja keretében a párizsi, a prágai és a dublini bolgár iskolával együtt vesz részt a „Hagyományos tavaszi ünnepek és szokások Európában” témájú projektben.

A tavaszi ünnepek a húsvéti ünnepkörhöz tartoznak – február elejétől április végéig, május elejéig tartanak. Vajhagyó vasárnaptól és a karnevál napjától kezdődnek, amelyek Bulgáriában a kukeréhez (busókhöz) kapcsolódnak. Az ünnepkört Todor-nap, Lázár-nap, virágvasárnap és a húsvét zárja. A fent említett másik három iskola tanulóival együtt, közösen fogjuk tanulmányozni ezeket a szokásokat – mindezt a lehető legérdekesebb és legmegjegyezhetőbb módon. Rajzolunk, részt veszünk majd egy párizsi rajzversenyen; énekelünk és táncolunk, valamint a Szent Cirill és Szent Metód tiszteletére megrendezendő koncerten is részt veszünk Mikulcsicében (ahol Szent Metód sírja található) és Prágában. Írországban a Szent Patrikkal kapcsolatos szokásokkal fogunk megismerkedni, és a tervek szerint Romában ellátogatunk Szent Cirill római sírjához.

Szeretnénk, hogy a lehető legtöbb diákunknak nyíljon lehetősége megismerkedni a más országokban élő bolgár kortársaival, hogy ezekből a találkozásokból ismeretségek, esetleg barátságok szülessenek.

Ennek elérése érdekében tanulóink aktívan munkálkodnak a projekt előkészületein és megvalósításán, a tevékenységük értékelése pedig komplex módon történik – a tanórákon való aktivitástól kezdve, a bolgár nyelv és kultúra elsajátításán át egészen a programokon és a versenyeken való részvételig. A legkiemelkedőbb, legaktívabb gyerekek tovább növelik iskolánk jó hírnevét a határon túli bolgár iskolák nagy családjában, ahogy azt eddig is tették.

BABA MARTA RAJZVERSENY

Az első verseny, amelyen részt veszünk, a Baba Marta rajzverseny, amelyet a párizsi Cirill és Metód Bolgár Iskola és a Bolgár Nyelv Európai Nyelv Alapítvány rendez már évek óta. A gyerekek itt elengedhetik a fantáziájukat, és mindent lerajzolhatnak, ami ehhez az ősi bolgár szokáshoz – a tavaszváráshoz, az egészség és jólét iránti jókívánságokhoz, a megújuláshoz köthető.

(A részvételi feltételeket külön közöljük.)

Sok sikert, kreativitást és örömet kívánok a munkához, és azt, hogy ezeknek (ne csak 2015-ben, hanem) egész életünkben birtokában legyünk.

ПОРТРЕТ – ДИМИТЪР РУСЕВ

Роген съм в Добрич, който навремето се казваше Толбухин, израснах в Буганеща като второ дете в смесено семейство. Благодарение на постоянството на баща ми усвоих българския като мой втори майчин език – между другото в тогавашното българско общообразователно училище. Като юноша вече търках скамейките на математическата паралелка в Гимназия „Фазекаш“, където в една извънредно либерална и стимулираща атмосфера обогатих езиковата си палитра с английски и френски. При избора на поприще от безпомощност (и пресметливост) се намърдах в специалността „външна търговия“ на Висшия икономически институт в Буганеща. Понеже франкофилията и франкофонията са наша семейна традиция, успях да се сдобия още преди да завърша образованието си с двусеместриална френска стипендия. В резултат на това (наред с консумирането на гватона багети, триста кила камембер и един гигалитър свеж нормандски въздух) осъзнах, че търговията не е за мен. Простичката формула на решението представляваше горе-долу следното: **изкуство x математика = гизайн**. (Това, разбира се, кристализира в мози си вид малко по-късно.) Целта на пътуването сравнително едностранно беше начертана от векторите: любимата ми и всъщност единствена сестра Силвия и нейното семейство живеят в Берлин. Между другото, тамошната гизайнерска школа няма от какво да се срамува. Две години по-късно, след няколко часа по рисуване (при чичо Михайл), учене на дер-гу-гас и една гузина приемни изпити, вече в Потсдам, в казармата на моя живот, превърнала се в моя втори университет, избуя моето ново прераждане като студент. И тук ми бяха нужни няколко годинки, докато се усетя кое всъщност ме интересува истински, както и защо ме интересува това, което досега съм правил: математиката (нисушата) и програмирането (още нови езици, ура!) се превърнаха в мои любими средства за разрешаването на гизайнерски проблеми. *При преценяването и употребата на новите технологии с удоволствие се опирам на мимолетните си афери с музата на философията* (тук намеквам за часовете по Хайдегер при Габор Ферге и за една лятна регакторска практика по екзистенциализъм,

както и за оплитащите ги като капилари симпозиуми), и се опитвам да примиря лудият хуманизъм и демона на технологичното сластолюбие. През досегашната си кариера съм се стремял да изпробвам различните клонове на гизайна: умал съм късмета да проектирам печатните материали на Колегиум Хунгарикум в Берлин, да изготвям филмов заглавен гизайн, да работя като асистент в гизайлния планетариум в Потсдам, да създавам лого и компютърна анимация за стогодишния юбилей на Дружество на българите в Унгария. *По-лесно би ми било да изброя кое е онова, което не ме интересува, отколкото обратното*. Както и досега, не знам дали е заслуга или късмет, но след една наглед успешна професионална практика понастоящем „забавлявам“ със засукани многоезични вицове колегите си в една патинирана гизайлна компания за изкуство и комуникация, Art+Com.

PORTRÉ – RUSZEV DIMITAR

Az akkor még Tolbuhinnak nevezett Dobricsban születtem, Budapesten nőttem fel egy vegyesházasság második gyermekeként. Édesapám következetességének köszönhetően a bolgárt második anyanyelvként – többek között az akkori bolgár általános iskolában – sajátíthattam el. Serdülőként már a Fazekas matekszakának padjait koptattam, ahol egy felettébb liberális és serkentő légkörben az angollal és franciával bővíttem nyelvi palettámat. Pályaválasztásom elején tanácstalanságból (és számításból) a BGF külkereskedelmi szakába fészkeltem be magam. Mivel nálunk a frankofília és -fónia családi hagyomány, még a képzés befejezése előtt sikerült egy franciaországi duplaféléves ösztöndíjat összehozni. Ennek az lett az eredménye, (két tonna baguette, három mázsa camembert és egy gigaliter friss normann levegő elfogyasztása mellett) hogy rájöttem, a kereskedelmi pálya nem nekem való. A megoldás rém egyszerű képlete kb. így festett: **művészet x matematika = design**. (Ez természetesen csak utólag kristályosodott így ki.) Az uticélt viszonylag egyértelműen feszítették ki a vektorok: akkori kedvesem, illetve egyetlen nővérem, Szilvia és családja is Berlinben laknak. Mellesleg az ottani dizájnscénának sem kell szégyenkeznie.

Кét évvel, egy pár rajzórával (Mihály bácsinál), der-die-das-szal és egy tucat felvétellel később, immáron Potsdamban, életem második főiskolává vedlett kaszárnyájában cseperedik újabb hallgatói reinkarnációm. Itt is beletellett egy pár évbe, míg rájöttem, mi is érdekel igazán, valamint hogy az, amit eddig csináltam, miért is érdekelt: a matematika (alacsony régiói) és programozás (újabb nyelvek, hurrá!) kedvenc eszközeimmé váltak design-problémák megoldásában. *Az új technológiák megítélésében és felhasználásában szívesen támaszkodom röpké afférjaimra a filozófia műzsájával* (itt Ferge Gábor Heidegger-óráira és egy nyári Existencia-szerkesztőségi gyakorlatra, illetve az azokat hajszálérként behálózó szimpozionokra utalok), és próbálom a luddita humanistát és a technológia kéjszóró démonát kibékíteni. Eddigi pályafutásom alatt igyekeztem a design különböző ágait kipróbálni: volt szerencsém a Collegium Hungaricum Berlin nyomtatott anyagait előállítani, filmfőcímet készíteni, a potsdami digitális planetáriumban tanársegédkezni, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének centenáriuma-hoz logót és animációt készíteni. *Könnyebb lenne felsorolnom, hogy mi az, ami nem érdekel, mint fordítva*. Mint eddig is, nem tudom, hogy érdem vagy szerencse-e, de egy látszólag jól-sikerült szakmai gyakorlat után jelenleg az Art+Com patinás digitális művészeti és kommunikációs cégnél „szórakoztatóm” munkatársaimat elfacsart több-nyelvű szóviccekkel.

РОДЕН Е НОВ ГЛАГОЛ

Трудно е да бъда безпристрастен, при положение, че от години познавам Димитър (бих казал мой приятел). Затова предпочитам да споделя факти, вместо да възпявам в огъ. Макар че ге да можех...

Не е тук, живее в Берлин, и все пак много помага на българите в Унгария. Как е възможно това ли? С компютър. Димитър Русев е компютърен артист, гуизайнер. Знам, това за мнозина е доста чуждо и непонятно, но в наши дни в определени ситуации (за жалост или не) то може да носи по-голямо признание, отколкото ако си да речем художник или поет. И никога да не ми казва, че само подмятам празни гуги. Помните фоновата проекция при откриването на юбилейната година. Нижещите се, лека полека вливащи в съзнанието ни картини от стоте, да, стоте лета на българите в Унгария. Те са работа на Димитър Русев и Ицван Нагу. И повечето от нас нямат и представа колко сложен и време-емък процес е да се изобрети подобен филм. Дори за мен, макар това да ми е близко предвид въз-растта ми, с това съм израснал, с това живея. Логото на миналогодишния 100-тен юбилей също е негова работа. Една отговаряща на общия вкус,

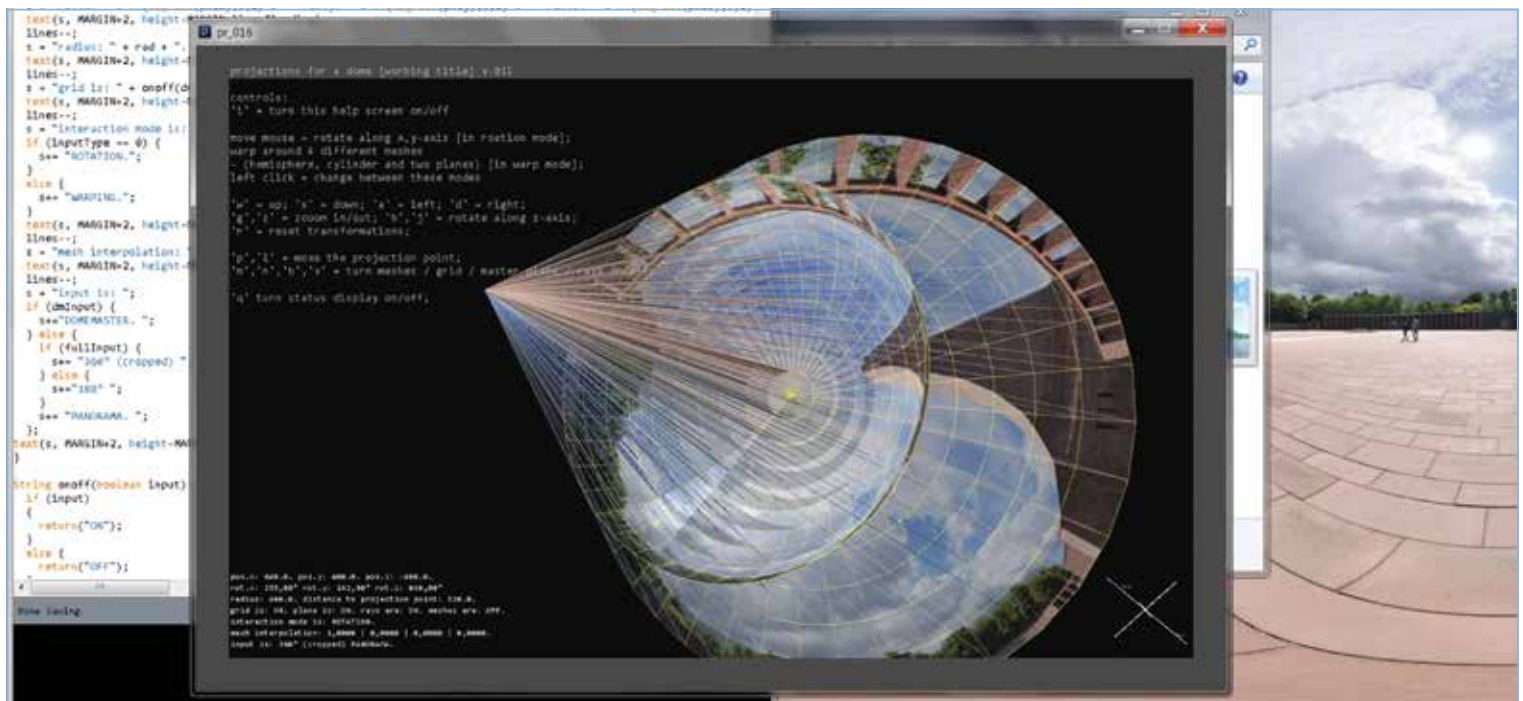
привидно простичка творба, примесена „с корените“ (които пък са творение на неговия баща, Росен Русев). Красиво. Флаери, плакати, логото на Българската галерия – всичко това е той. А сега да започнем нов абзац, защото стигнахме до същината.

Ноемврийският брой на „Български вестни“ излезе с нов гуизайн. Предполагам, че това е направило впечатление на всички. Ако ли пък не е, погледнете заглавната страница, пригладете я от край до край, напльончете пръст и прелистете, разгледайте снимките, подредбата. Минималистично, елегантно, красиво. *Някои размахват броя като пример: „ето така трябва да изглежда един (национален) вестник“*. През есента ръководството се обърна към Димитър с молба да изработи нов, напълно различен от досегашния гуизайн. Той прие и горе-долу месец по-късно вече работехме заедно по проектите. Дребни промени, някои допълнителни желания. И тук трябва да спомена едно от най-важните му достойнства: смиреността. Поразително е да работиш с човек, който изслушва с такова търпение от некомпетентни по-некомпетентни мнения, желания, а после казва защо според него това не е добра идея, но пък ако така го желаем, нека да бъде така. И не ме разбирайте погрешно, той не предава собствените си и професионални принципи, нещата се движат в рамките на определени реални граници. Обяснява и го най-малката подробност, а когато не разбираме нещо, го прави още веднъж. Ако и тогава не разбираме, отново. И всичко това в интерес на целта да помогне на нов(обранск)ата редколегия. Нас. Декемврийският брой беше изготвен в лудешка напревара с времето, затворихме си очите за някои грешни грешници, и на него трябва да благодарим, че крайният резултат може да бъде гордо развяван. Огромна тласък и сигурност по време на работата ти дава, когато знаеш, че има човек, на когото да разчиташ (дори и в три сутринта). А той е такъв. Съвестно и акуратно измайсторява всичко, няма половинчатата работа. И както в началото се оправдавах, трудно е да го възнея в ода, защото хората като него са рядкост. Досега направи – да ги наречем – само корекции в подредбата на статиите в „Български вестни“, в картинките, поправи проектите, но от януарския, тоест от настоящия брой той вече се занимава и със странирането на вестника, или иначе казано с новосъздадената гуга – ще димисва*. По-добър сътрудник от него не бихме могли да си пожелаем. Ама наистина.

КИРИЛ НАД

* **димисвам** (глагол)

Съвестно и с вкус да изпипваш нещо до съвършенство. *Вчера димисва двете статии.*

Докакто разработвах
зорния софтуер, ме
осени мисълта, че
трябва да се занима-
вам по-интензивно с
кодиране.

За подробности:
[https://incom.org/
projekt/1372](https://incom.org/projekt/1372)

A fenti szoftver fejlesztése alatt éreztem át igazán a kódolás iránti elhivatottságomat. Bővebben itt: <https://incom.org/projekt/1372>

ÚJ IGE SZÜLETETT

Nehéz nem elfogultnak lennem, mivel évek óta ismerem Dimitart (és talán barátom is). Inkább próbálok tényeket közölni, nem pedig ódákat zengeni. Habár lehetne...

Nincs itt, Berlinben él, mégis rengeteget segít a magyarországi bolgároknak. Hogy hogyan lehetséges ez? Számítógéppel. Ruszev Dimitar számítógépes művész, designer. Tudom, ez sokaknak nagyon idegen és megfoghatatlan, de napjainkban már bizonyos esetekben (sajnos vagy nem sajnos) nagyobb elismerést vonzhat magával, mint mondjuk festőnek vagy költőnek lenni. Ne mondja senki, hogy csak üres szavakkal dobálózok. Emlékeznek a Jubileumi Év megnyitójának háttérvetítésére. Az előző, szépen lassan az agyunkba égő képek a magyarországi bolgárok száz évéből, száz évéről. Az Ruszev Dimitar és C. Nagy István munkája. És legtöbbünknek fogalma sincs arról, milyen bonyolult és hosszadalmas folyamat egy ehhez hasonló vetítést megszerkeszteni. Még nekem se, pedig a koromból adódóan hozzám ez közelebb áll, ebben nőtem/növök fel. A tavalyi 100 éves logó szintén az ő munkája. Egy közízlésnek megfelelő, látszólag egyszerű alkotás, ötvözve a „gyökerekkel” (amely édesapja, Ruszev Roszen munkája). Szép. Flyerek, plakátok, a Bolgár Galéria logója, ez mind ő. Most pedig kezdünk egy új bekezdést, mert most jön a lényeg.

A novemberi Bolgár Hírek már új designnal jelent meg. Feltételezem, ez mindenkinek feltűnt. Ha nem, nézze meg a borítót, simítsa végig, nyalja meg az újját és lapozgassa, nézze a képeket, az elrendezést. Minimalista, elegáns, szép. *Egyesek példaként lóballják,*

„így kell kinéznie egy (nemzetiségi) újságnak.” Dimitart ősszel kereste meg azzal a vezetőség, hogy szeretne egy új, az eddigiektől merőben eltérő designt. Ő elvállalta, és körülbelül egy hónappal később már együtt dolgoztunk a terveken. Apróbb változtatások, néhány kérdés. És itt kell egyik legfőbb erényét kiemelnem, az alázatosságot. Elképesztő egy olyan emberrel együtt dolgozni, aki ilyen türelemmel hallgatja végig az inkompetensebbnél inkompetensebb véleményeket, kívánságokat, majd elmondja, szerinte miért nem jó ötlet, de ha így szeretnénk, legyen. Félreértés ne essék, saját és szakmai elveit nem adja föl ezért, a dolog bizonyos reális határokon belül mozog. Mindezt részletekbemenően elmagyaráz, ha nem értünk valamit, még egyszer. Ha akkor sem, újra. És mindez azt a célt szolgálja, hogy segíti az új(onc) szerkesztőséget. Minket. A decemberi szám lóhalálában készült el, muszáj volt néhány hiba fölött szemet hunynunk, de neki köszönhető, hogy a végeredmény büszkén vállalható. *Hatalmas löketet és biztonságot ad a munka során, ha az ember tudja, van, akire számíthat (akár hajnali háromkor is).* És ő ilyen. Lelkiismeretesen, részletesen rág át mindent, félig elvégzett munka nincs. Ahogy az elején is szabadkoztam, nehéz nem ódákat zengeni róla, mert ritka az ilyen ember. Eddig csak – mondjuk úgy – simításokat végzett a Bolgár Hírek cikkeinek elrendezésén, képeken, javított a terveken, de a januári, azaz ettől a számtól kezdve már az újság tördelését is ő csinálja, az újonan létrejött szóval dimiziz*. Nála jobb munkatársat nem igen kívánhatnánk magunknak. De tényleg.

NAGY KIRIL

***dimiz ige ~ni**

Lelkiismeretesen, jó ízléssel tökéletesre formál valamit. *Tegnap két cikket is dimizett.*

ВТОРОКЛАСНИЦИТЕ НАПРАВИХА СУРВАЧКИ ОТ ДРЯН И ВЪЛНА

Най-важно изискване за сурвачката е да е изработена от дрян. Той е благословен от Бога като най-здравото, най-жилавито дърво, най-силното дърво, което се преборва със студа, и първо разцъфва. Традиционно, тя е използвана в България на Васильовден (1 януари) има различна украса в различните краища на страната. Сурвачката по традиция се украсява с вълнени конци, които са символ на здравето и щастието. Вълната е онази нишка, която ни свързва с живота, и която

ни обвързва и като роднински кръг. Цветовете на вълнените конци са произволни. Сурвачката се украсява с пуканки, понякога с изсушени чушки, с изсушени плодове, които се нанизват. Тя е винаги достатъчно индивидуална, носи духа на този, който я прави, защото самото правене на сурвачки е празник.

Сутрин рано, на 1 януари, младите сурвачари посещават стопаните и чрез отмерени удари със сурвачката по техния гръб изричат благопожелания за здраве, благоденствие и сполука. Вярва се, че сурвачката носи магическа сила и прави пожеланията по-реални.

ДАНИЕЛА ДИМИТРОВА

**Сурва, весела година,
да сте живи, да сте здрави
всяко зло да ви забрави!
Пълни шепи и хамбари,
бели агнета в кошари!
А на малките гечица
в джобовите по парица,
да растат и таз година
като ябълки в градина!**

Сурва, весела година!

ПОЧИНА НИКОЛИНА АТАНАСОВА (1925-2015)

На 90-годишна възраст почина една от най-известните преводачки на унгарската литература Николина Атанасова.

Николина Атанасова е родена в с. Драганово. Детските и юношеските ѝ години преминават в Унгария, където баща ѝ е градинар. Завършва българското училище в Будапеща. По време на следването си се омъжва и остава в България. Николина Атанасова създава забележителни преводи на унгарска художествена литература, публикувани от 1958 г. насам. Между преведените от нея автори са Шандор Петьофи, Магда Сабо, Миклош Месьо, Ищван Сабо, Дежьо Костолани, Жигмонд Мориц, Анна Йокаи и др. Тя е един от учредителите на Съюза на преводачите в България, един от първите членове и гоаиен на Хаiku клуба в София,

както и почетен член на Съюза на унгарските писатели. За своя принос към българската култура тя е наградена и с орден „Св.св. Кирил и Методий“ – I степен, както и с юбилеен медал „1300 години България“.

На 5 март 2013 г. Агер Янош, президент на Република Унгария, награди Николина Атанасова с Унгарски златен кръст за заслуги по повод дългогодишната ѝ дейност на преводач на художествена литература и за популяризирането на произведения на унгарската проза и граматургия на български език.

ELHUNYT
NIKOLINA ATANASOVA
(1925-2015)

Életének 90. évében hunyt el Nikolina Atanaszova, a magyar szépirodalmi műfordítók egyik legkiemelkedőbb alakja.

Nikolina Atanaszova a magyar szépirodalmi műfordítók egyik legkiemelkedőbb alakja. Az általa lefordított szerzők között szerepel például Petőfi Sándor, Szabó Magda, Mészöly Miklós, Szabó István, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Jókai Anna és még sokan mások. Egyik alapítója volt a Bulgáriai Műfordítók Szövetségének, egyik első tagja és korelnöke volt a szófiai Haiku Klubnak, valamint tiszteletbeli tagja a Magyar Írószövetségnek. A bolgár kultúrához való hozzájárulásáért a Cirill és Metód érdemrend I. fokozatával tüntették ki, illetve az „1300 éves Bulgária” jubileumi medállal. 2013. március 5-én Áder János, Magyarország köztársasági elnöke Magyar Köztársaság Érdemkereszttel tüntette ki, hosszúéves műfordítói tevékenységéért, valamint a magyar próza és dráma külföldön, Bulgáriában való népszerűsítéséért.

Превод: Николина
Атанасова
Nikolina Atanaszova
fordítása

» ... месец януари, най-българския от всички месеци, когато прозорците на селцето са изрисувани със скреж, под всяка стряха виси разпъната свинска кожа, на всяка порта стърчи по една сврака, във всеки селски кладенец живее по един воден дух, някъде и по гва, та е трудно да се изчисли като колко се пагат на глава от населението, вълци прокарават сватбарски пъртини край селцето и макар да са потънали до уши в сняг, селце и хора се повдигат на пръсти, за да надникнат отвъд пъртините и къде с действие, къде с въображение се мъчат да разчетат събитията, записани в белите преспи на зимата. «

ЙОРДАН РАДИЧКОВ: ЯНУАРИ

» Януари е. Любимият месец на добрия вълшебник Радичков. Не само защото върху замръзналото прозорче на българската драматургия изписа с пророческия си показалец „Януари“, а защото словесните му рисунки и заскрежените му букви са божествени частици, с които буди у нас най-чудати спомени. Например за онези тъмни, мастилени утрини, разсичани от отблясъците на бумтящата уста на печката, миризмата на боровите погналки и уханията, витаещи над тенджерата със замаяно мляко.

Господи, който не е чел Радичков, напразно се е родил. Напразно се е родил българин. През любимия му януари Радичков въздъхна и издъхна. Излетя през невидимия комин като пламък, като гуша на пламък, който е сподирал своя димящ дух. Отлетя към космическото ни убежище.

Сега, без него, в литературната ни обител е студено. Зъзнем по него.

Който никога не е зъзнал по Радичков, не е знае какво е Бог.

Животът е трупане на сняг. На правене на снежни човеци. Игра, безсъзнателна игра, по образ и подобие. След всеки снежен човек остава нещо. Нещо малко. Нещо малко и тъжно. Нещо като угаснали въглени – очичките на разтопения човек.

А след Писателя на снежни приказки остава живият огън в къщурка-

та на гушата, пукотът на цепениците в печката, тихичкото мърморене на емайлирания чайник, мълчалив, висок съсъд, наричан гюмче, светостта на пепелта, в която ще се превърнем, за да се завърнем в пръстта, сажуците, в които се крият домашните дяволчета...

Който не знае как да мисли Радичков, как да го мълчи, той не знае как да се моли, как да мирува, не знае нито що е туй озарение, ни опрощение. Нищо не знае.

Радичков е тайна. Тайната душа на българина. Тази гуша е виждала жива самогива, чувала е зурлите на самогивското хоро, тътена на тъпана и танца на момите самогиви, облечени в кенарени кошули, как обхождат пълнолунието в кръг.

Тайната на Радичков е безсмъртна. Простосмъртен е само живият пророк ... «

РУМЕН ЛЕОНИДОВ (СЪС СЪКРАЩЕНИЯ)

ДУМИ НА ЙОРДАН РАДИЧКОВ

» Децата са нашите ангели, ангелите на света, затова всички трябва да ги пазим и да се грижим за тях. Чрез децата Бог разпростира благогатта си над нас. Цялото детство е красиво, може би най-красивото от целия живот. Младостта живее хубавите си млади години – когато човек живее хубавите си млади години, то той не пита, просто живее. Въпросите идват по-късно, те ни чакат по завоите и по наангорнищата на нашия път. *Когато човек върви по пътя си, той все нещо намира, а и нещо изгубва по пътя.* Не знам кое е повече – дали намереното, или изгубеното. Знам само, че всеки човек има своя път и този път той сам трябва да извърви. «

Светлин Русев: Йордан Радичков

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal,
akik ismerték és szerették, hogy

Minkov András

2015. január 19-én,
életének 68. évében elhunyt.

Drága emléke a szívünkben él!

» Ha emlegettek köztetek leszek,
De fáj, ha látom könnyeteket,
Ha rám gondoltok, mosolyogjatok,
Emlémem így áldás lesz rajtatok «

1182 Budapest,
Csíkszereda utca 32.

Издание на **БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО
САМОУПРАВЛЕНИЕ** (1062 Буганеца, ул. Байза 44.)

РЕДАКЦИЯ

Буолет Доци (главен редактор), Кирил Нег

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерството на
човешките ресурси, Столичното българско
самоуправление и на Българските самоупра-
вления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XX, XXI
и XXIII район на Буганеца и във Фелшьождола,
Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасти, Дунакеси,
Мишколци, Дебрецен и Сигетсентмиклош.

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT

(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczi Violetta (főszerkesztő), Nagy Kiril

FELELŐS KIADÓ Muszev Dancso

Megjelenik az Emberi Erőforrások Minisztériuma,
a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és a II., IV., V.,
VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII.
kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi,
a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a
Miskolci, a Debreceni, és a Szigetszentmiklósi Bolgár
Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FesztNet Kft.

ОФОРМЛЕНИЕ И ПРЕПЕЧАТНА ПОДГОТОВКА

Димитър Русев

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

ПРИЗИВ – 1%

**Дарете 1% от гандка си на
българските организации и
на Българската православна
църква в Унгария**

Танцов състав » Янтра «

Данъчен номер: 18704950-1-13

Фондация Про скола българика

Данъчен номер: 18066184-1-42

1% за Фондация Про скола българика
Дарявайки 1% от доходите си на
Фондацията, вие дарявате вашите
гедца, инвестирате в нашето бъдеще.

**Българска православна църква в
Унгария** Технически номер: 0372

FELHÍVÁS – 1%

**Ajánlja adója 1%-át a magyarországi
bolgár civil szervezeteknek és a
Magyarországi Bolgár Ortodox
Egyháznak**

Jantra Néptánc Egyesület

Adószám: 18704950-1-13

Pro Schola Bulgarica Alapítvány

Adószám: 18066184-1-42

1% a Pro Schola Bulgarica Alapítványnak
Ha jövedelme 1%-át az Alapítványnak
ajánlja fel, a gyermekét támogatja,
közös jövőnkbe fektet be.

**Magyarországi Bolgár Ortodox
Egyház** Technikai szám: 0372

Дружество на българите в Унгария

Magyarországi Bolgárok Egyesülete

1097 Bp., Vágóhíd u. 62. · tel.: 216-6560

<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление

Bolgár Országos Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: 216-4210

Столично българско самоуправление

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: 216-4211

Българско училище за роден език

Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: 216-4210

Българска двуетична малцинствена

гемска гпагуна

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: 06 20 250-7339

Български културен, документационен

и информационален център

Bolgár Kulturális, Dokumentációs

és Információs Központ

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: 216-4211

Българска православна църква

Cs. cs. Kyrul u Memogui

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár

Pravoszláv Templom

1097 Budapest, Vágóhíd u. 15. · tel.: 06-30-496-4997

Посолство на Република България в Унгария

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

1062 Budapest, Andrassy út 115.

tel.: 322-0836, 322-0824

Български културен институт

Bolgár Kulturális Intézet

1061 Budapest, Andrassy út 14. · tel.: 269-4246

Ресторант Царевец

Carevec Étterem

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: 06-20-417-8576

Хотел Пула

Hotel Rila

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: 216-1621

ФЕВРУАРИ

27.02 | 17.00 (петък)
**Етнографски клуб –
Племе на мартеници**

МЯСТО
Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохид“ №62

03.03 | 18.00 (вторник)
**Галаконцерт по случай 137 години
от Освобождението на България**

МЯСТО
Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохид“ №62

FEBRUÁR

02.27 | 17.00 (péntek)
**Néprajzi klub –
Martenica készítés**

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

03.03 | 18.00 (kedd)
**Gálakoncert Bulgária felszabadulásá-
nak 137. évfordulója alkalmából**

HELYSZÍN
Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

ПРОГРАМА НА БЪЛГАРСКИЯ КУЛТУРЕН ИНСТИТУТ

04. 03 | 18.00 часа (сряда)
» Полети «
изложба от произведения на деца от
Сдружение »Духовно огледало« – София

09. 03. | 18.00 часа (понеделник)
**Първа мултимедийна изложба
за Владимир Димитров – Майстора
на Фонд »13 века България«**

17.03. | 18.00 часа (вторник)
Откриване на изложба
» 70 години от Дравската епопея «
и лекция с участието на
Янош Гашпар, историк

03.04 | 18.00 óra (szerda)
» Szárnyalások «
A szófiai Szellemi tükör Egyesület
gyermekrajz-kiállítása

03.09. | 18.00 óra (hétfő)
Vladimir Dimitrov - a mester
A „Bulgária 13 évszázada” Alapítvány
multimedia kiállítása

03.17. | 18.00 óra (kedd)
**A Dráva menti hadműveletek
70. évfordulója** - kiállítás megnyitó
és Gáspár János történész előadása